УДК 338.2

Чередніченко С.В.
cherednichenkostanislav@gmail.com, ORCID ID: 0009-0007-9383-562X
к.е.н., доцент кафедри менеджменту Інституту управління,
здобувач наукового ступеня доктора економічних наук,
Заклад вищої освіти «Класичний приватний університет», м. Запоріжжя

ФІНТЕХ-ІННОВАЦІЇ В СИСТЕМІ РОЗБУДОВИ ВАЛЮТНОГО РИНКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Анотація. *Показано, що фінтех-інновації мають значний потенціал для покращення функціонування валютних ринків через: мінімізацію ризиків шляхом вивчення способів зниження кіберзагроз та забезпечення безпеки транзакцій; розробку регуляторних стандартів на основі формування міжнародних стандартів для регулювання фінтех-продуктів; інтеграцію з традиційними фінансами шляхом пошуку ефективних способів поєднання нових і традиційних фінансових послуг. Визначено основні фінтех-інновації валютного ринку, що впливають на валютні ринки: блокчейн та криптовалюти (децентралізовані транзакції, криптовалюти (біткоїн та інші цифрові валюти), стабільні монети (stablecoins), або валюти, прив'язані до реальних активів або фіатних грошей, цифрові платіжні системи (інструменти, такі як PayPal, Revolut та інші платформи мобільних платежів), штучний інтелект (ШІ) та машинне навчання (аналіз ринку, автоматизація трейдингу), виявлення шахрайства (смарт-контракти, роботизовані фінансові консультанти (Robo-advisors)), вплив на глобальні валютні ринки (підвищення ліквідності, прискорення транзакцій, зниження витрат, підвищення прозорості, волатильність валют через криптовалюти, демократизація валютних ринків), виклики та ризики фінтех-інновацій (регуляторні проблеми, кібербезпека, волатильність криптовалют, спекулятивні ризики), майбутні перспективи (цифрові валюти центральних банків (CBDC), подальший розвиток блокчейн-рішень інтеграція ШІ). Встановлено, що інноваційні технології валютного ринку представлені: штучним інтелектом (ШІ), блокчейном, аналітикою даних (Big Data), партнерством з FinTech компаніями. Вони спрямовані на підвищення персоналізації суб'єктів валютного ринку, задоволення їх потреб, покращення кібербезпеки:Перевагами впровадження стратегій FinTech на валютному ринку є: клієнтоорієнтованість готівкового обігу, використання віртуальних активів та цифрових грошей НБУ, підвищення ефективності управління фінансами, забезпечення прозорості, транспарентності, доступності фінансових послуг, гармонізація з національними стратегіями до 2030 року, оптимізація ресурсів.*

Ключові слова: фінтех-інновації, система, розбудова, валютний ринок, національна економіка.

Cherednichenko Stanislav
cherednichenkostanislav@gmail.com, ORCID ID: 0009-0007-9383-562X
PhD, Associate Professor at the Department of Management of the Institute of Management,
Recipient of the Scientific Degree of Doctor of Economics,
Institution of Higher Education "Classical Private University", Zaporizhzhia

FINTECH INNOVATIONS IN THE SYSTEM OF DEVELOPMENT OF THE CURRENCY MARKET OF THE NATIONAL ECONOMY

Abstract. *Fintech innovations are shown to have significant potential to improve the functioning of currency markets by minimizing risks by exploring ways to reduce cyber threats and ensure transaction security; development of regulatory standards based on the formation of international standards for the*

regulation of fintech products; integration with traditional finance by finding effective ways to combine new and traditional financial services. The main fintech innovations of the currency market affecting the currency markets are identified: blockchain and cryptocurrencies (decentralized transactions, cryptocurrencies (bitcoin and other digital currencies), stable coins, or currencies tied to real assets or fiat money, digital payment systems (tools such as PayPal, Revolute and other mobile payment platforms), artificial intelligence (AI) and machine learning (market analysis, trading automation), fraud detection (smart contracts, robotic financial advisors (Robo-advisors)), impact on global currency markets (increased liquidity, speeding up transactions, reducing costs, increasing transparency, volatility of currencies through cryptocurrencies, democratization of currency markets), challenges and risks of fintech innovations (regulatory issues, cyber security, volatility of cryptocurrencies, speculative risks), future prospects (digital currencies of central banks (CBDC), further development of blockchain solutions, integration of AI). It has been established that innovative technologies of the foreign exchange market are represented by artificial intelligence (AI), blockchain, data analytics (Big Data), partnership with FinTech companies. They are aimed at increasing the personalization of currency market subjects, meeting their needs, and improving cyber security. The advantages of implementing FinTech strategies in the foreign exchange market are client-oriented cash circulation, use of virtual assets and digital money of the NBU, increasing the efficiency of financial management, ensuring transparency, transparency, availability of financial services, harmonization with national strategies until 2030, optimization of resources.

Keywords: fintech innovations, system, development, currency market, national economy.

JEL Classification: E30, E59, F31, F36, G20, O31
DOI: https://doi.org/10.32782/2522-1256-2025-44-09

Постановка проблеми. Актуальність теми статті визначається ключовими викликами, які стоять перед фінтех-сектором через безпеку та кіберзагрози, правове забезпечення, приватність, системні ризики. Для протидії цим ризикам фінтех-компанії впроваджують технології штучного інтелекту для аналізу аномальної поведінки користувачів, а також багатофакторну автентифікацію. Важливою стає також прозорість щодо інцидентів безпеки, щоб покращувати довіру клієнтів. Регулятори повинні йти в ногу з інноваціями, створюючи «пісочниці» для тестування нових технологій у контрольованому середовищі. Це допоможе уникати правових колізій і забезпечить стабільність ринку. Для захисту персональних даних дедалі частіше застосовуються методи шифрування та технології блокчейну. Також важливо, щоб компанії розробляли чіткі політики конфіденційності та прозоро їх доносили до клієнтів. Із поширенням децентралізованих фінансів (DeFi) зростає потреба у стандартизації процесів та механізмів управління ризиками. Розвиток відкритих платформ обміну інформацією між різними гравцями ринку може мінімізувати наслідки системних збоїв.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання фінтех-інновацій у системі розбудови валютного ринку національної економіки знаходяться у полі увазі багатьох учених. Мельник Л. Ю. [1] зазначає, що співпраця між бізнесом, державними структурами та громадянським суспільством буде ключовою для формування гармонійного регулювання та створення етичного фінансового середовища. Шишкіна О. справедливо визначає, що фінтех-інновації роблять глобальні валютні ринки більш ефективними, доступними та динамічними [2, с. 319]. Водночас вони створюють нові виклики, пов'язані з регулюванням, безпекою та волатильністю. Успішне впровадження цих технологій сприятиме подальшій інтеграції глобальних фінансових ринків та забезпечить нові можливості для їх учасників. Корнєєв В. В. відзначає, що у новій Стратегії НБУ «Фінансова фортеця» (травень 2023 року) окреслено ключові напрямки розвитку фінансового сектора України, з особливим акцентом на цифровізацію та інноваційність [3, с. 12]. Підтримуємо думку Морозова Д. Ю. [4, с. 256], що впровадження цифрових інновацій у сферу публічного управління фінансами є ключовим фактором для покращення ефективності та прозорості державних фінансів. Тяжкороб І. акцентує увагу на тому, що фінансово-інвестиційний консалтинг дійсно є важливим інструментом для підвищення фінансової грамотності та добробуту громадян [5, с. 416]. Високо оцінюючи науковий доробок зазначених авторів, акцентуємо увагу на необхідності посилення наукових досліджень у частині фінтех-інновацій на валютному ринку.

Постановка завдання. Метою статті є розробка рекомендацій щодо використання фінтех-інновацій в системі розбудові валютного ринку національної економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інноваційні технології валютного ринку представлені: штучним інтелектом (ШІ), блокчейном, аналітикою даних (Big Data). ШІ використовується для автоматизації рутинних завдань (наприклад, чат-боти для обслуговування клієнтів), прогнозування валютних ризиків і оцінки кредитоспроможності. Він також дозволяє аналізувати великі обсяги даних для створення персоналізованих продуктів. Блокчейн застосовується для прискорення транзакцій, зниження витрат на їх обробку та підвищення прозорості, а також забезпечує високий рівень безпеки в таких сферах, як міжнародні платежі та смарт-контракти. Big Data дозволяє банкам збирати, обробляти й аналізувати дані про клієнтів для створення персоналізованих продуктів, прогнозування поведінки клієнтів і виявлення шахрайства.

Співпраця з FinTech компаніями є важливим кроком для банків, які прагнуть залишатися конкурентоспроможними. FinTech допомагають швидше впроваджувати нові рішення, такі як мобільні додатки, системи цифрових платежів або платформи для управління активами. Банки все більше орієнтуються на створення індивідуального підходу до кожного клієнта. Завдяки аналітиці даних вони можуть пропонувати продукти, які максимально відповідають потребам клієнтів, наприклад, персоналізовані кредити, інвестиційні рішення чи рекомендації з фінансового планування.

Сучасні клієнти очікують швидких, зручних і прозорих фінансових послуг. Завдяки технологіям банки можуть забезпечувати кращий користувацький досвід, інтегруючи мультиканальні платформи, такі як мобільний та онлайн-банкінг. Зі зростанням цифрових транзакцій банки змушені приділяти більше уваги захисту даних клієнтів. Впровадження систем кіберзахисту з використанням ШІ та блокчейну знижує ризик шахрайства та кібератак. У результаті, розвиток фінансових технологій трансформує банківську галузь, створюючи нові можливості для зростання та покращення взаємодії з клієнтами. Співпраця банків із FinTech компаніями може стати ключем до досягнення довгострокового успіху.

Погоджуємося з Шевцовою А. В. [6, с. 263], Бурцевим Я. І. [7, с. 156], що розвиток FinTech і їх вплив на банківську сферу та валютний ринок відкривають нові можливості для вдосконалення послуг, оптимізації процесів і підвищення задоволеності клієнтів. Основні тренди та напрямки впливу FinTech на банківську сферу та валютний ринок представлені у табл. 1.

Загалом, розвиток фінансово-інвестиційного консалтингу сприятиме формуванню більш фінансово освіченого та економічно стабільного суспільства. Основні аспекти впровадження стратегій FinTech на валютному ринку включають: цифровізацію фінансових послуг, безготівкові розрахунки, посилення кібербезпеки, ініціативи розвитку: «Фінансовий ринок – цифрова фортеця». “Power Banking 2.0”, «Технологічний розвиток фінансового ринку». Ці заходи спрямовані на створення стабільного, ефективного та інноваційного фінансового середовища, яке буде здатним до адаптації в умовах сучасних викликів. Цифровізація фінансових послуг передбачає продовження інтеграції цифрових технологій для розширення доступу до фінансових продуктів, спрощення процесів обслуговування клієнтів та впровадження сучасних рішень для дистанційного банкінгу. Поширення безготівкових розрахунків у всіх секторах економіки має зменшити залежність від готівки, підвищити прозорість фінансових операцій та збільшити зручність для споживачів. З огляду на сучасні виклики, особлива увага приділяється забезпеченню надійного захисту інформації та даних користувачів, що є критично важливим для підтримки довіри до фінансової системи.

Ініціативи розвитку передбачають реалізацію таких програм: «Фінансовий ринок – цифрова фортеця» має в основі формування стійкої та безпечної інфраструктури, здатної протистояти кіберзагрозам; “Power Banking 2.0” передбачає відновлення банківської інфраструктури на деокупованих територіях для забезпечення доступу до фінансових послуг у постраждалих регіонах. Технологічний розвиток фінансового ринку має забезпечити створення умов для залучення інновацій, розвитку фінтех-компаній і децентралізованих фінансових сервісів. Ці заходи спрямовані на створення стабільного, ефективного та інноваційного фінансового середовища, яке буде здатним до адаптації в умовах сучасних викликів.

У Стратегії НБУ «Фінансова фортеця» окреслено важливі ініціативи, що мають сприяти стабільності та розвитку фінансового ринку України. У рамках клієнтоорієнтованого готівкового обігу цифровізація становиться пріоритетом, а НБУ прагне забезпечити зручність і ефек-

Таблиця 1

Основні тренди та напрямки впливу FinTech на банківську сферу та валютний ринок

№ з/п	Тренди	Напрямки впливу	Значення
1	Ефективне управління персональними фінансами	Фінансові консультанти допомагають людям правильно розподіляти свої доходи, формувати заощадження та будувати довгострокові фінансові плани	сприяє зростанню фінансової стабільності та захисту від непередбачуваних обставин
2	Раціональне використання заощаджень	Завдяки правильним рекомендаціям консалтинг дозволяє не тільки зберегти заощадження, але й інвестувати їх з урахуванням ризиків та потенційного доходу	забезпечує поступове зростання добробуту громадян
3	Залучення грошових ресурсів до економіки	Фінансовий консалтинг допомагає спрямувати заощадження громадян на розвиток економіки шляхом їх трансформації в інвестиційні ресурси	включає вкладення у бізнеси, інфраструктурні проєкти або фондовий ринок
4	Формування додаткових грошових потоків	Завдяки професійному підходу до управління фінансами громадяни отримують можливість створювати пасивний дохід	є додатковим джерелом фінансового благополуччя
5	Позитивний вплив на економіку	Підвищення інвестиційної активності населення стимулює економічне зростання країни,	створює нові робочі місця та підвищує загальний рівень життя

Джерело: власна розробка

тивність операцій з готівкою для всіх категорій громадян, особливо в регіонах, де доступ до цифрових сервісів може бути обмеженим. Важливим є впровадження чіткого регулювання віртуальних активів (криптовалют, цифрових токенів) та цифрових грошей НБУ для забезпечення монетарного суверенітету. Одним із ключових елементів є розробка та можливе впровадження цифрової валюти центрального банку (CBDC), яка покликана підвищити довіру до цифрових фінансів. Цифрові фінансові послуги є частиною «Цифрової країни»: В рамках національної стратегії цифровізації фінансові послуги мають стати повністю інтегрованими у всі аспекти цифрового середовища України, забезпечуючи зручність і доступність для громадян та бізнесу.

Використання сучасних цифрових технологій дозволяє оптимізувати процеси управління бюджетними ресурсами. Це може включати автоматизацію бюджетного планування, моніторинг витрат у реальному часі та інтеграцію різних фінансових систем у єдине цифрове середовище. Завдяки впровадженню технологій блокчейну та відкритих баз даних громадяни можуть отримати доступ до інформації про використання бюджетних коштів. Це сприятиме підвищенню довіри громадськості до фінансової політики держави. Цифрові технології розширюють доступ громадян до фінансових послуг, зокрема через мобільні додатки, електронні платіжні системи та портали для подання податкових декларацій або отримання державних субсидій. Важливо, щоби цифровізація фінансів узгоджувалася зі стратегічними цілями країни. Це забезпечить сталість економічного розвитку та максимізує ефективність використання цифрових рішень. Використання штучного інтелекту, великих даних (Big Data) та аналітичних платформ дозволяє більш точно прогнозувати надходження і витрати, а також виявляти можливі ризики та шахрайства. Таким чином, цифрові ініціативи можуть стати фундаментом для створення сучасної, прозорої та орієнтованої на громадян системи управління державними фінансами. Ці заходи мають на меті зміцнити фінансову систему країни та підвищити її адаптивність до сучасних викликів цифрової епохи. У 2023 році у Верховній Раді України зареєстровано новий законопроєкт № 10225–1 щодо обігу віртуальних активів, який має на меті кілька важливих цілей: підвищення інвестиційної привабливості шляхом створення правової бази для роботи криптовалютних компаній, що може привабити інвесторів та сприяти розвитку інноваційних технологій у країні; створення сприятливих умови для розвитку

крипторинків: Передбачається забезпечення прозорості та захищеності операцій із криптоактивами. Це важливий крок для підвищення довіри до криптовалют та розвитку регульованого ринку віртуальних активів. Законопроєкт визначає податковий механізм для операцій з криптовалютами, що сприятиме збільшенню надходжень до державного бюджету. Це важливий елемент для забезпечення державного контролю та легалізації криптоактивів.

Реалізація цього законопроєкту може зробити Україну одним із лідерів у сфері регулювання криптовалют у регіоні та сприяти економічному зростанню за рахунок розвитку цифрових фінансових послуг, класифікації цифрових активів і послуг. Новий законопроєкт № 10225–1 щодо обігу віртуальних активів пропонує кілька ключових новацій, спрямованих на розвиток криптовалютного ринку та його гармонізацію із міжнародними стандартами, зокрема визначення правового статусу віртуальних активів. У документі пропонується чітко визначити правовий статус криптоактивів, що створить прозорі умови для їх використання як цифрових фінансових інструментів в Україні. Передбачено розподіл цифрових активів за різними категоріями та послугами з урахуванням європейських стандартів регулювання, таких як регламент MiCA (Markets in Crypto-Assets). Це дозволить привести українське законодавство у відповідність до передових практик ЄС.

Адаптація рекомендацій FATF передбачає впровадження заходів щодо фінансового моніторингу ринку криптоактивів, що відповідають рекомендаціям FATF (Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей). Це спрямовано на підвищення прозорості та запобігання використанню криптовалют у незаконних операціях.

Пропонуються пільгові умови оподаткування для бізнесів, які працюють із віртуальними активами: 5% – упродовж перших трьох років; 9% – наступні п'ять років; 18% – після восьмого року. Такі податкові пільги мають стимулювати розвиток криптоіндустрії та залучення інвестицій у цей сектор. Цей підхід може зробити Україну більш привабливою юрисдикцією для розвитку криптокомпаній та стартапів.

Головна мета фінансових технологій – зробити фінансові послуги швидшими, зручнішими та більш доступними. Наприклад, використання мобільних додатків для переказів грошей, онлайн-кредитування та автоматизація інвестицій вже стали буденністю для багатьох користувачів.

Етапами розвитку FinTech – інновацій є: перший (2000–2010 роки), коли відбулося зародження онлайн-банкінгу та електронних платіжних систем, таких як PayPal, а також розвиток електронних грошей; другий етап (2010–2015) ознаменувався консолідацією ринку та розвитком мобільних фінансових додатків, а також зародженням криптовалют і технологій блокчейну. Сучасний етап (починаючи з 2016 року) характеризується широким впровадженням штучного інтелекту, машинного навчання та DeFi (децентралізованих фінансів) для створення персоналізованих фінансових продуктів. ьФінтех також відіграє важливу роль у підвищенні фінансової інклюзивності, даючи доступ до фінансових послуг тим, хто раніше був виключений з традиційної банківської системи.

Використання хмарних технологій у сфері управління фінансово-економічною безпекою та HR-системами справді, як зазначають Надточій І. І., Крамаренко І. С., Гришина Н. В. [8, с. 189], є потужним інструментом для сучасного бізнесу. Завдяки їх впровадженню компанії можуть значно поліпшити ефективність у кількох ключових аспектах: Хмарні технології дозволяють доступ до фінансової інформації з будь-якої точки світу, що важливо для швидкого прийняття рішень та зручності віддаленого управління. Інструменти для аналізу та планування бюджету, які доступні у хмарі, допомагають зменшити непотрібні витрати та зробити фінансове планування більш точним і надійним. Сучасні хмарні сервіси забезпечують високий рівень захисту даних, що важливо для уникнення витоків і зловживань інформацією. Шифрування та контроль доступу допомагають зберігати конфіденційність бізнес-процесів. Відмова від необхідності створення власної інфраструктури для зберігання та обробки даних дозволяє знизити витрати на підтримку та обслуговування серверів. Загрози, які можуть виникати при використанні хмарних технологій, включають ризики, пов'язані з втратою контролю над даними через недостатню безпеку або проблеми з надійністю провайдерів хмарних послуг. Проте, завдяки впровадженню сучасних стандартів безпеки та вибору перевірених хмарних провайдерів, ці ризики можна мінімізувати.

Використання хмарних технологій є важливим кроком для підприємств, які прагнуть забезпечити фінансово-економічну безпеку та адаптувати свої HR-процеси до змінюваного бізнес-середовища.

Погоджуємося зі Смагло О. В. [9, с. 377]. що фінансові технології (фінтех) справді змінюють ландшафт фінансової індустрії, і в Україні ця трансформація стає все більш відчутною. Інновації в цій галузі надають нові можливості для розвитку, а також створюють умови для більш доступних і зручних фінансових послуг для громадян і бізнесу. Фінтех-інновації відіграють важливу роль у розвитку фінансового ринку. Завдяки фінансовим технологіям, люди можуть отримувати послуги, які раніше були доступні лише в офлайн-режимі, через онлайн-платформи. Це знижує бар'єри для входу в ринок та робить послуги доступними навіть для віддалених або малозабезпечених груп населення. Інновації в фінансових технологіях можуть змінити традиційну структуру фінансової системи, дозволяючи новим гравцям, таким як стартапи та цифрові банки, з'являтися на ринку та створювати альтернативи традиційним фінансовим установам.

Фінтех-інновації відіграють важливу роль у розвитку фінансового ринку. Для сприяння розвитку фінтех-сектора необхідне оновлення законодавства, що дозволить забезпечити захист споживачів, регулювання нових продуктів і технологій, а також усунути правові прогалини, які можуть заважати інноваціям. Банки та інші фінансові установи починають активно впроваджувати новітні фінансові технології, такі як блокчейн, штучний інтелект, автоматизація процесів та великі дані. Це дозволяє підвищити ефективність роботи та конкурентоспроможність таких установ. Завдяки швидкому розвитку фінансових технологій, Україна може стати одним з лідерів у Східній Європі в цій галузі. Інвестиції в фінтех-сектор можуть стимулювати економічне зростання, збільшувати конкурентоспроможність країни на міжнародному рівні, а також створювати нові робочі місця та інноваційні продукти. Завдяки фінансовим технологіям люди можуть отримувати послуги, які раніше були доступні лише в офлайн-режимі, через онлайн-платформи. Це знижує бар'єри для входу в ринок та робить послуги доступними навіть для віддалених або малозабезпечених груп населення. Інновації в фінансових технологіях можуть змінити традиційну структуру фінансової системи, дозволяючи новим гравцям, таким як стартапи та цифрові банки, з'являтися на ринку та створювати альтернативи традиційним фінансовим установам.

Впровадженню фінтех-інновацій у практичну діяльність сприятиме: оновлення законодавчої бази, впровадження нових технологій в традиційні фінансові установи, доступність фінансових послуг, трансформація фінансово-кредитної системи, оновлення законодавчої бази, впровадження нових технологій в традиційні фінансові установи, вплив на національну економіку. Таким чином, потенціал для швидкого зростання фінтех-галузі в Україні великий, і правильне використання цього потенціалу може змінити фінансову екосистему країни, зробивши її більш динамічною та інноваційною.

Зміна мотивації суб’єктів господарювання на валютному ринку ґрунтується на створенні стимулів для інновацій, зростанні продуктивності та впровадження нових технологій. Чітке розмежування компетенцій, прав, відповідальності, ролей і обов’язків передбачає забезпечення прозорості діяльності суб’єктів валютного ринку. Очікуваними стратегічними цілями фінтех-інновацій є: науково-технічний прогрес, який прискорює впровадженням нових технологій на валютному ринку. Відносна стабільність валютного курсу забезпечується ціновою стабільністю через ефективне регулювання та конкуренцію. Висока якість життя населення гарантується курсовою стабільністю, підвищенням рівня доходів, соціального забезпечення та покращення умов праці. Поєднання ринкових та регульованих механізмів організації економіки дозволить Україні досягти стійкого економічного розвитку в умовах повоєнного відновлення. Для забезпечення стабільності та прозорості економічних процесів у період відновлення України необхідно створити ефективні механізми інституціоналізації національних індексів і стандартів відповідно до міжнародних норм.

Інформатизація як окремий ресурс передбачає: використання інформаційних технологій для управління економічними процесами та забезпечення стійкості національної соціально-економічної системи; розробку цифрових платформ для обміну інформацією між державними органами, підприємствами та міжнародними партнерами; захист прав власності та забезпечення доброчесності на основі посилення правових механізмів захисту прав власності, створення умов для зменшення ризиків рейдерських атак, а також дотримання принципів доброчесності та підзвітності при проведенні фінансових операцій. Запобігання порушенням та викривленню фінансових

результатів передбачає: контроль за правильністю обліку інвестиційних, амортизаційних, страхових та інших операцій; виявлення та запобігання незаконним схемам заниження прибутку або завищення цінових складників у договірних відносинах; використання аналітичних систем для відстеження операцій з усіма видами активів та запобігання фінансовим маніпуляціям.

Фінтех-інновації відіграють важливу роль у трансформації валютних ринків, створюючи нові можливості для учасників ринку та підвищуючи ефективність фінансових операцій. Фінтех-інновації мають величезний потенціал для трансформації валютного ринку, забезпечуючи підвищення ефективності та надійності операцій. Однак для успішного впровадження цих технологій необхідно вирішувати регуляторні та технологічні виклики.

Фінтех-інновації активно трансформують глобальні валютні ринки, роблячи їх більш доступними, ефективними та динамічними. Інтеграція нових технологій, таких як блокчейн, цифрові платіжні системи, штучний інтелект і автоматизовані трейдингові платформи, впливає як на інфраструктуру валютних операцій, так і на поведінку учасників ринку (табл. 2).

Основними фінтех-інноваціями, що впливають на валютні ринки, є:

– блокчейн, який забезпечує прозорість і безпеку транзакцій завдяки децентралізованому реєстру, зменшує ризики шахрайства та покращує доступність операцій;

– смарт-контракти, які передбачають автоматичне виконання умов угоди, якщо дотримано визначених критеріїв. Вони знижують людський фактор і ризики помилок, роблячи операції швидшими та прозорішими;

– машинне навчання та штучний інтелект (ШІ), які дозволяють аналізувати великі обсяги даних для прогнозування курсових коливань, а також виявляти ризики та аномалії в реальному часі, що дозволяє швидко реагувати на зміни ринку;

Таблиця 2

Характеристика фінтех-інновацій валютного ринку, що впливають на валютні ринки

№ з/п	Технологія	Її характеристика	Значення
1	2	3	4
1	Основні фінтех-інновації		
1.1	Блокчейн та криптовалюти		
1.1.1		Децентралізовані транзакції	Блокчейн усуває необхідність у посередниках (банках) для валютних операцій. робить валютні операції швидшими та дешевшими
1.1.2		Криптовалюти (біткоїн та інші цифрові валюти)	Створюють альтернативні механізми обміну валют, впливаючи на попит і пропозицію на традиційні валюти.
1.1.3		Стабільні монети (stablecoins), або валюти, прив'язані до реальних активів або фіатних грошей	Стають популярним інструментом у міжнародних розрахунках.
1.1.4		Цифрові платіжні системи (PayPal, Revolut та інші платформи мобільних платежів)	1. Спрощують валютні перекази між країнами та стимулюють розвиток фінансових ринків. 2. Знижують витрати на обробку транзакцій робить ринок більш доступним для малого бізнесу та фізичних осіб.
1.2	Штучний інтелект (ШІ) та машинне навчання		
1.2.1		Аналіз ринку	ШІ дозволяє обробляти великі обсяги даних для прогнозування валютних курсів і виявлення потенційних ризиків.
1.2.2		Автоматизація трейдингу	Алгоритмічний трейдинг стає популярним завдяки своїй здатності здійснювати операції в реальному часі на основі змін ринкових умов.

Продовження таблиці 2

1	2	3	4
1.3	Виявлення шахрайства		
1.3.1		Смарт-контракти	ШІ активно використовується для ідентифікації підозрілих транзакцій і підвищення безпеки операцій на валютних ринках. Ці контракти, засновані на блокчейні, автоматично виконуються при досягненні визначених умов, зменшуючи ризики неплатежів і спрощуючи валютні угоди.
1.3.2		Роботизовані фінансові консультанти (Robo-advisors)	Ці системи аналізують ринки, формують рекомендації щодо валютних операцій і допомагають інвесторам ухвалювати обґрунтовані рішення.
2	Вплив на глобальні валютні ринки		
2.1		Підвищення ліквідності	Завдяки новим платформам і технологіям на ринок приходить більше учасників, що збільшує обсяги торгівлі й сприяє стабілізації курсів валют
2.2		Прискорення транзакцій	Валютні операції стали миттєвими, що особливо важливо для міжнародного бізнесу та трейдерів
2.3		Зниження витрат	Інновації дозволяють значно скоротити витрати на обробку валютних операцій, роблячи їх більш доступними для малого бізнесу та фізичних осіб
2.4		Підвищення прозорості	Завдяки блокчейну всі операції стають прозорими та доступними для перевірки, що зменшує можливості для шахрайства та маніпуляцій
2.5		Волатильність валют через криптовалюти	Зростання популярності криптовалют може впливати на волатильність традиційних валют, оскільки вони пропонують альтернативні механізми обміну та збереження вартості
2.6		Демократизація валютних ринків	Доступ до фінансових ринків стає легшим завдяки фінтех-додаткам, що дозволяє навіть непрофесійним трейдерам брати участь у валютних операціях
3	Виклики та ризики фінтех-інновацій		
3.1		Регуляторні проблеми	Швидке впровадження фінтех-технологій може випереджати розвиток законодавства, що створює ризики для стабільності ринків і захисту користувачів
3.2		Кібербезпека	Збільшення обсягу цифрових транзакцій підвищує ризик кібератак, що може вплинути на стабільність валютних ринків
3.3		Волатильність криптовалют	Нестабільність цін на криптовалюти може створювати додаткові ризики для фінансової системи та валютного ринку
3.4		Спекулятивні ризики	Алгоритмічний трейдинг та автоматизація операцій можуть спричинити раптові стрибки курсів валют, якщо великі обсяги операцій будуть здійснені одночасно
4	Майбутні перспективи		
4.1		Цифрові валюти центральних банків (CBDC – Central bank digital currency)	Введення цифрових валют центральними банками може змінити правила гри на валютних ринках, зробивши операції ще більш швидкими та прозорими
4.2		Подальший розвиток блокчейн-рішень	Блокчейн-технології можуть стати основою для нових систем розрахунків і торгівлі валютами

Закінчення таблиці 2

1	2	3	4
4.3		Інтеграція ШІ	Застосування штучного інтелекту для прогнозування валютних курсів і управління ризиками стане стандартною практикою для великих трейдерів і фінансових установ

Джерело власна розробка

– цифрові платіжні технології, які знижують витрати на проведення валютних операцій та збільшують швидкість і зручність обробки транзакцій для користувачів;

– роботизовані фінансові послуги (Robo-advisors), які автоматизують управління портфелями, пропонуючи клієнтам рекомендації з інвестування на валютних ринках.

Фінтех-інновації надають значні можливості для розвитку валютного ринку:

– зниження витрат, оскільки використання цифрових технологій дозволяє зменшити витрати на обробку транзакцій та адміністрування;

– підвищення надійності та швидкості шляхом автоматизації процесів, яка забезпечує швидке виконання валютних операцій з мінімальними помилками.

– збільшення доступності валютних операцій на основі фінтех-технологій для малого та середнього бізнесу, а також фізичних осіб;

– виникнення інноваційних продуктів, нових фінансових інструментів (децентралізовані фінанси (DeFi) та криптовалютні продукти);

Основними викликами впровадження фінтех-інновацій є:

– регуляторні перешкоди, оскільки законодавство часто не встигає за темпами розвитку фінансових технологій, що може стримувати їх впровадження;

– кіберзагрози через використання цифрових технологій. що підвищує ризик хакерських атак і втрати конфіденційних даних;

– технологічні бар'єри, пов'язані з тим, шо інтеграція нових систем із застарілою інфраструктурою може бути складною та витратною;

– недовіра користувачів до нових фінансових технологій, зокрема криптовалют, що стримує їх популяризацію.

Для оцінки впливу фінтех-інновацій на валютний ринок можуть використовуватися такі показники: абсолютні (швидкість транзакцій, обсяг оброблених операцій, витрати на транзакцію), відносні (рівень волатильності валютного курсу до та після впровадження технологій, частка автоматизованих операцій у загальному обсязі).

Розвиток FinTech суттєво впливає на банківську сферу та валютний ринок, відкриває нові можливості для вдосконалення послуг, оптимізації процесів і підвищення задоволеності клієнтів. Основними трендами та напрямками є: ефективне управління персональними фінансами, раціональне використання заощаджень, залучення грошових ресурсів до економіки, формування додаткових грошових потоків, позитивний вплив на економіку. Загалом, розвиток фінансово-інвестиційного консалтингу сприятиме формуванню більш фінансово освіченого та економічно стабільного суспільства.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі.

1. Фінтех-інновації мають значний потенціал для покращення функціонування валютних ринків через: мінімізацію ризиків шляхом вивчення способів зниження кіберзагроз та забезпечення безпеки транзакцій; розробку регуляторних стандартів на основі формування міжнародних стандартів для регулювання фінтех-продуктів; інтеграцію з традиційними фінансами шляхом пошуку ефективних способів поєднання нових і традиційних фінансових послуг.

2. Основними фінтех-інноваціями валютного ринку, що впливають на валютні ринки, є: блокчейн та криптовалюти (децентралізовані транзакції, криптовалюти (біткоїн та інші цифрові валюти), стабільні монети (stablecoins), або валюти, прив'язані до реальних активів або фіатних грошей, цифрові платіжні системи (інструменти, такі як PayPal, Revolut та інші платформи мобільних платежів), штучний інтелект (ШІ) та машинне навчання (аналіз ринку, автоматизація трейдингу), виявлення шахрайства (смарт-контракти, роботизовані фінансові консультанти (Robo-advisors)), вплив на глобальні валютні ринки (підвищення ліквідності, прискорення транзакцій, зниження витрат, підвищення прозорості, волатильність валют через криптовалюти, демократизація валютних ринків), виклики та ризики фінтех-інновацій (регу-

ляторні проблеми, кібербезпека, волатильність криптовалют, спекулятивні ризики), майбутні перспективи (цифрові валюти центральних банків (CBDC), подальший розвиток блокчейн-рішень інтеграція ШІ).

3. Інноваційні технології валютного ринку представлені: штучним інтелектом (ШІ), блокчейном, аналітикою даних (Big Data), партнерством з FinTech компаніями. Вони спрямовані на підвищення персоналізації суб'єктів валютного ринку, задоволення їх потреб, покращення кібербезпеки:

4. Перевагами впровадження стратегій FinTech на валютному ринку є: клієнтоорієнтованість готівкового обігу, використання віртуальних активів та цифрових грошей НБУ, підвищення ефективності управління фінансами, забезпечення прозорості, транспарентності, доступності фінансових послуг, гармонізація з національними стратегіями до 2030 року, оптимізація ресурсів. Таким чином, цифрові ініціативи можуть стати фундаментом для створення сучасної, прозорої та орієнтованої на громадян системи управління державними фінансами.

Перспективами подальших досліджень є діагностика гривні як сировинної валюти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мельник Л. Ю. Фінансові технології в ері цифрової трансформації: стратегічні виміри та виклики. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2024. Вип. 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aecpi_2024_2_7

2. Шишкіна О. Вплив фінтех інновацій на глобальні валютні ринки. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. 2023. Вип. 4. С. 307–320.

3. Корнєєв В. В. Державне стимулювання фінансових технологій і модернізація грошового обігу. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2024. № 2. С. 5–13.

4. Морозов Д. Ю. Цифрові технології у системі публічного управління фінансами. *Вісник післядипломної освіти. Серія : Соціальні та поведінкові науки. Серія: Управління та адміністрування*. 2024. Вип. 28. С. 246–258.

5. Тяжкороб І. Подолання інформаційної асиметрії в управлінні персональними фінансами технології фінансово-інвестиційного консалтингу. *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*. 2024. Вип. 6. С. 404–418.

6. Шевцова А. В. Вплив технології блокчейн на фінансовий сектор глобальної економіки. *Бізнес Інформ*. 2024. № 5. С. 258–264.

7. Бурцев Я. І. Розвиток фінансових технологій та сучасні тренди в банківській сфері. *Економіка, управління та адміністрування*. 2024. № 2. С. 152–159.

8. Надточій І. І., Крамаренко І. С., Гришина Н. В. Хмарні технології як інструмент ефективного управління фінансово-економічною безпекою та HR-технологіями в умовах цифровізації. *Економічний простір*. 2024. № 190. С. 187–191.

9. Смагло О. В. Перспективи розвитку FinTech технологій у сфері глобального ринку фінансово-інвестиційних послуг. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2024. Вип. 20(1). С. 372–379.

REFERENCES

1. Melnyk L. Yu. (2024), "Finansovi tekhnolohii v eri tsyfrovoi transformatsii: stratehichni vymiry ta vyklyky", *Zdobutky ekonomiky: perspektyvy ta innovatsii*, vol. 2, avaiable at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aecpi_2024_2_7 (accessed February 03. 2025).

2. Shyshkina O. (2023), "Vplyv fintekh innovatsii na hlobalni valiutni rynky", *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*, vol. 4, pp. 307–320.

3. Kornieiev V. V. (2024), "Derzhavne stymuliuvannia finansovykh tekhnolohii i modernizatsiia hroshovoho obihu", *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, vol. 2, pp. 5–13.

4. Morozov D. Yu. (2024), "Tsyfrovi tekhnolohii u systemi publichnoho upravlinnia finansamy", *Visnyk pisliadyplomnoi osvity. Seriia : Sotsialni ta povedinkovi nauky. Seriia: Upravlinnia ta administruvannia*, vol. 28, pp. 246–258.

5. Tiazhkorob I. (2024), "Podolannia informatsiinoi asymetrii v upravlinni personalnymy finansamy tekhnolohii finansovo-investytsiinoho konsaltynhu", *Acta Academiae Beregsasiensis. Economics*, vol. 6, pp. 404–418.

6. Shevtsova A. V. (2024), "Vplyv tekhnolohii blokchein na finansovyi sektor hlobalnoi ekonomiky", *Biznes Inform*, vol. 5, pp. 258–264.

7. Burtsev Ya. I. (2024), "Rozvytok finansovykh tekhnolohii ta suchasni trendy v bankivskii sferi", *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, vol. 2, pp. 152–159.

8. Nadtochii I. I., Kramarenko I. S., Hryshyna N. V. (2024), "Khmarni tekhnolohii yak instrument efektyvnoho upravlinnia finansovo-ekonomichnoiu bezpekoiu ta HR-tekhnolohiiamy v umovakh tsyfrovizatsii", *Ekonomichnyi prostir*, vol. 190, pp. 187–191.

9. Smahlo O. V. (2024), "Perspektyvy rozvytku FinTech tekhnolohii u sferi hlobalnoho rynku finansovo-investytsiinykh posluh", *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu*, vol. 20(1), pp. 372–379.

Стаття надійшла до редакції
25 лютого 2025 р.